

Cargola

Flora de Montserrat: Cargola per Josep Nuet i Badia, Josep M. Panareda i Clopés (Article publicat al Butlletí de Santuari nº 3, Zona època setembre 1982)

La cargola és una planta més aviat poc coneguda popularment, potser per les seves dimensions reduïdes (5-15 cms.) i pel fet de no tenir una coloració gaire cridanera.

La cargola té per nom botànic *Erodium foetidum* (L. et Nalh.) L'Her. - subspècie *rupestre* (Paun. ex Cav.) O. Bolòs et J. Vigo - però en algunes obres pot constar com *E. supracanum* L'Her., nom no utilitzable segons les normes de nomenclatura botànica i també *E. rupestre* (Poun. ex Cav.) Cadevall, sinònim legítim, que era el nom que tenia abans de les revisions modernes d'aquest complicat gènere.

La planta, perenne, té una arrel força gruixuda que penetra en les fissures de les roques. Aquesta arrel, a la part superior es ramifica en unes tiges curtes i força gruixudes recobertes per restes de les fulles velles ja mortes. Cada tija porta un ramet de fulles, com una roseta, que queda arrapat a terra formant com un petit coixinet. Les fulles són molt retallades en segments estrets d'un o dos mil·límetres i d'un color verd-grisós a causa dels pels aplicats que en recobreixen la cara superior.

Del centre de les rosetes, en surten una o més tiges, vermelloses, d'una longitud superior a les fulles, al capdamunt de les quals s'agrupen els peduncles de les flors, d'un a quatre. Les flors són mitjanes (1'5-2'5 cms.) amb cinc pètals de color rosat clar amb els nervis d'un color rosat més intens. Floreixen del maig a l'agost.

La cargola viu sobre conglomerat poc descompostos al cim de les roques i des monòlits, en llocs d'inclinació moderada, on el sol és extremament superficial i moltes vegades sembla que només sigui constituït per una acumulació de petits còdols despresos de la roca. A Montserrat la trobem entre 950 i 1236 metres.

Juntament amb la cargola, que les presideix, hi viuen també altre plantes com la sangonaria, el timó masclé, l'herba prima ... Totes plegades formen una comunitat

vegetal pionera en la colonització de les roques de conglomerat coneguda pel nom d'associació de cargola, que el botànics anomenen *Erodium rupestre* i que fou estudiada i descrita a Montserrat pel Dr. Oriol de Bolòs l'any 1956.

Aquesta comunitat forma part d'un gran grup d'associacions vegetals pròpies dels cims rocosos calcaris, de les muntanyes valencianes i del sud del Principat, que són sotmeses contínuament a l'acció del vent fort.

L'associació de cargola és de les més pobres en espècies, perquè ocupa una zona marginal d'aquesta àrea en la qual el vent és menys fort i mantingut que no pas, per exemple, als Ports de Beseit o a la Mola de Collejou.

La mateixa cargola o altres espècies d'*Erodium foetidum* fan part de comunitats força semblants en altres muntanyes, formades per conglomerats amb ciment calcari, de la serralada Prelitoral i als Pre-pirineus: Sant Llorenç del Munt, Picancel, Busa, Lord, Lleràs ...